

– Havneutbygging

Jurist og førsteamanuensis Irene Vanja Dahl er krystallklar på at en utbygging av havna på Grønøra vest er i strid med loven og beskyttelsesregimet for anadrom laks.

Det ble slått fast av juridisk ekspertise under et seminar om villaks i går.

CATHARINA MØRKEN
catharina.morken@avisas-st.no

928 30 284

Det var Elvene rundt Trondheimsfjorden og Norske lakseelver som arrangerte seminaret, som ble avholdt i Norsk institutt for naturforskings lokaler i Trondheim, og det var forsker Eva B. Thorstad som holdt det første foredraget.

Hun tegnet et bilde av en virkelighet der villaksbestanden er truet fra mange hold.

– Årlig innsig av laks til kysten er mer enn halvert siden 1983, og den største nedgangen i dag er i Midt-Norge. Det er plass til all norsk villaks i 2,5 oppdrettsmerer, fortalte Thorstad.

«Villaksen har tapt»

På 90-tallet satte regjeringen ned et utvalg for å se på tilstanden for villaksen. Georg Fredrik Rieber-Mohn ledet utvalget, som slo fast følgende:

Villaksen har tapt mot andre samfunnsinteresser gang etter gang.

Som en følge av dette ble det bestemt å opprette et beskyttelsesregime for villaksen. I 2007 kom stortingsproposisjon nr. 32, og her ble det slått fast at

elver og fjorder som har status som nasjonale laksefjorder og nasjonale laksevassdrag, skal ha et særskilt vern.

Dette ble senere forankret i lov.

FN-konvensjon

På seminaret i går tok Irene Vanja Dahl for seg det juridiske rundt beskyttelsesregimet. Tittelen på hennes foredrag var «Hvilke konsekvenser har beskyttelsesregimet for tiltak i kommunene».

Dahl er førsteamanuensis ved det juridiske fakultetet i Tromsø. Hun startet sitt foredrag med å vise at det er langt mer enn det norske beskyttelsesregimet som begrenser tiltak som rammer villaksbestanden, og trakk fram blant annet FNs havrettskonvensjon og Nasco (den nordatlantiske laksevernorganisasjonen).

Historisk lavt nivå

– Forekomsten av atlantisk villaks er på et historisk lavt nivå. I USA er den nesten utryddet, og i Norge er om lag 45 bestander utryddet og en tredel av de gjen-

værende er truet, sa hun da hun forklarte bakgrunnen for beskyttelsesregimet.

I dag har Norge 52 nasjonale laksevassdrag og 29 nasjonale laksefjorder. Orkla har status som nasjonalt laksevassdrag, mens Trondheimsfjorden er blant de 29 nasjonale laksefjorderne.

Dette faktum mener Dahl gjør en havneutbygging på Grønøra vest ulovlig, og hun viser til at det i stortingsproposisjonen slås fast at større inngrep i de nasjonale laksevassdragenes munningsområde ikke er tillatt.

Ingen tvil

– Det eneste som gir rom for vurderinger her, er om hvorvidt det er snakk om et større inngrep, sier Dahl til ST.

– Når det gjelder havneutbygginga på Orkanger mener jeg helt klart at det må defineres som et større inngrep.

– Så du mener det ikke er noen tvil om at en utbygging ikke vil være tillatt?

– Ja, det mener jeg.

Avgjøres neste år

Om et knapt år skal kommunestyret i Orkdal behandle Trondheim havns reguleringsplan for Grønøra vest. Da skal politikere si ja eller nei til havneut-

bygginga.

Det gjenstår å se hva som veier tyngst: storsamfunnets behov for ny infrastruktur eller et beskyttelsesregime og et lovverk som mange mener setter en

absolutt stopper for utbygging ved Orklas munning.

Første saken?

Vegard Heggem, som er prosjektleder i organisasjonen Norske lakseelver, ser ikke bort fra at dette kan bli den første store saken relatert til beskyttelsesregimet som blir prøvd høyere oppe i forvaltningen.

– Om Orkdal kommune sier ja til utbygging og Fylkesmannen ikke kommer med innsigelse – noe som vil være oppsiktvekkende – må vi undersøke hvordan vi kan ta saken til et høyere nivå.

Om det skjer, mener Erik Stedrud, som er fagsjef i Norske lakseelver, at Trondheim havn vil ha en dårlig sak:

– Jeg ville ikke vært veldig optimistisk om jeg var Trondheim havns jurist.

Forsker Eva B. Thorstad informerte om statusen for villaksen i trondheimsfjordelvene.

– Jeg ønsker en havneutbygging på Orkanger, men jeg ønsker ikke en havneutbygging som setter orklalaksen under ytterligere press, sa meldalsordfører Are Hilstad til ST.

vil være lovstridig

Flere ordførere deltok på seminaret, og her får de utdelt informasjonsmateriale av Vegard Heggem, som er prosjektleder i Norske lakseelver.

Oddbjørn Bang (nummer to fra venstre) var blant deltakerne på gårsdagens seminar.

Egen juridisk vurdering?

Orkdal kommune har pålagt Trondheim havn å komme med en utredning om hvordan hvilke konsekvenser beskyttelsesregimet for anadrom fisk har for en mulig havneutbygging.

– Ved første anledning

I går var orkdalsordfører Oddbjørn Bang til stede på villaksseminaret i Trondheim, der beskyttelsesregimet sto sentralt. Bang og politikerne i Orkdal står foran en stor avgjørelse når de som planmyndighet skal si ja eller nei til ei havneutbygging på Grønøra vest.

– Er du åpen for å si nei til havneutbygginga ut fra det du har hørt i dag, Bang?

– Vi har en prosess gående, og den må gå sin gang. Om hvorvidt dette er i tråd med lovverket, vil komme fram i forbindelse med Trondheim havns utredning.

– Bør Orkdal kommune på selvstendig grunnlag få en juridisk vurdering av om dette er et lovlig tiltak eller ikke?

– Ut fra det jeg har hørt i dag, vil jeg drøfte det med rådmannen ved første anledning, så får vi se hvordan vi håndterer det.